Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЛИСТОПАДА 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 19, 1976 No. 225. VOL. LXXXIII

УКРАЇНСЬКІ ІНЖЕНЕРИ ЗСА І КАНАДИ ВІДБУЛИ МІЖКРАЙОВИЙ З'ЇЗД

Філядельфія (Олекса Солтисик). — Шостий Міжкрайовий З'їзд Українських Інженерів Америки і Канади відбувся тут в днях 13 і 14 листопада 1976 р. в готелі Шератон з великою кількістю учасників, делеґатів і громадянства.

З'їзд розпочався Науковою Конференцією рівночасно у трьох сесіях: 1 „Техніка майбутнього"; 2. „Техніка та життя" і 3. „Техніка та її застосування", в яких виголошено 14 доповідей з різних ділянок технічної науки, що було віддзеркаленням праці українських інженерів. Після Конференції була Пленарна Сесія „Порівняння наукової і дослідчої роботи в Україні і ЗСА", під час якої широко дискутовано проблеми розвою науки і техніки в Україні. Наші позиції зреферували голови обох товариств, які брали участь: інж. Ю. Гончаренко, голова Т-ва Українських Інженерів Америки, і д-р О. Троян, голова Українського Технічного Т-ва Канади. Увечері відбувся бенкет і равт інженерів. Під час бенкету Т-во Українських Інженерів Америки вручило чотири грамоти признання: відділові ТУІА у Філядельфії за особливі заслуги для Т-ва, інж. Степанові Процюкові за довголітнє редаґування єдиного українського технічного журналу у вільному світі, інж. Романові Галібеєві за професійні досягнення і громадську діяльність, та першому голові Відділу ТУІА у Філядельфії інж. Зенонові Кохановському за працю над розбудовою і розвоєм Відділу ТУІА. З'їзд вислав телеграми до новообраного президента Картера та інших впливових осіб і установ, щоб підтримали на міжнародній арені акцію інженерів в обороні гниблених і переслідуваних окупантом української науки та її творців в Україні.

Другого дня З'їзд продовжувався у залях Українського Спортового Т-ва „Тризуб", де у діловій сесії обильно дискутувалася справа заповідженої акції оборони української науки і науковців та технічної термінології в Україні. З'їзд одобрив співпрацю інженерів з існуючими вже комітетами і рішив включитись у спільну акцію інтервенції та оборони дисидентів. Справу оборони української технічної термінології закінчено рішенням Головної Управи ТУІА видати Український Технічний Словник. З'їзд затвердив, що працю над словником продовжуватиме відділ ТУІА у Філядельфії з повною моральною та матеріяльною під-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВИБОРЧА ПЕРЕМОГА СЕПАРАТИСТІВ У КВЕБЕКУ НЕ БУЛА МАНДАТОМ НА УСАМОСТІЙНЕННЯ ПРОВІНЦІЇ

Монтреаль. — День після Виборчої перемоги Квебекської партії, яка має в програмі відокремлення цієї французької провінції від решти Канади, у вівторок, 16-го листопада, розпочалася кампанія, яка має на меті переконати цю партію, а зокрема її провідника Рене Левеска, щоб „для добра цілої Канади та Квебеку" не старалися фактично таки відокремлювати Квебек. Канадськ и й прем'єр П'єр Трудо заявив, що у виборах партія сепаратистів одержала мандат правити в Квебеку, але не одержала мандату відокремлювати цю провінцію від Канади і висловив надію, що Рене Левеск, який стане квебекським прем'єром, додержить своєї обіцянки перевести загальний референдум в справі самостійности Квебеку. Трудо сказав, що федеральний канадський уряд не плянує розпочинати переговорів в справі незалежности Квебеку, чи будь-якої іншої провінції.

Сам Рене Левеск признав, що його партія не одержала мандату від населення Квебеку проголошувати самостійність, бо хоча сепаратисти здобули 69 із 110 місць в провінційнім парляменті, а найсильніші конкуренти, Ліберальна партія, тільки 28 місць, то під час виборів сепаратисти здбули тільки 41 відсоток, тобто, за партіями, які противляться відокремленню Квебеку, голосувало 59 відсотків виборців. На пресовій конференції у вівторок, 16-го листопада, Рене Левеск заявив, що хоча не можна вимагати від нього, щоб „відкинув мету майбутньої незалежности", то протягом наступних 4-ох років він плянує правити Квебеком „у теперішній політичній структурі", тобто, як провінцією Канади. Він однак, зазначив, що прикладе всіх зусиль, щоб квебекський парлямент схвалив резолюцію, яка уповноважила б його розпочати переговори з федеральним урядом в справі самостійности Квебеку, а коли б ці переговори не мали успіху, то хоче, щоб населення Квебеку шляхом референдуму надало йому мандат далі змагатися за незалежність провінції шляхом переговорів, або „одностороннім актом". Тим часом — заявив Левеск — він хоче, щоб Квебек „Був паном у своїй власній хаті" та ступив на шлях „нових і рівноправних зв'язків з рештою Канади.

Щоб Квебек міг леґально відокремитися від Канади, то треба було б ввести зміни в дотеперішню конституцію, яка тепер зазначує, що на таке відокремляння мусить погодитися федеральний уряд, дев'ять інших провінцій Канади та британський парлямент, бо королева Елисавета II-га далі вважається головою канадської держави.

СОВЄТИ ПОЧАЛИ ДОСТАВУ ЗБРОЇ ДЛЯ РОДЕЗІЇ

Вашінгтон. — Військова розвідка З'єднаних Стейтів Америки встановила, що Совєтський Союз збільшив допомогу родезійським партизанам, почерез Танзанію, доставляючи не лише дрібну зброю, але також меншого калібру гармати, 122-міліметрові ракети, міномети і тяжкі панцерні вози. Згадані джерела твердять, що на початку цього тижня совєтські кораблі вивантажили в одному з портів в Танзанії 18 тяжко озброєних панцерних возів. Достава зброї відбувається також через Мозамбік, державу, що стала випадовою базою чорних партизанів, які ведуть війну проти білої меншости в Родезії. Розвідка ЗСА також ствердила, що біля 5.000 чорних партизанів, які тепер оперують в Мозамбіку, в скорому часі будуть перекинені до Танзанії для докладнішого вишколу. Мозамбік, Танзанія й інші чорні країни Африки заявили свою піддержку чорним родезійським партизанам, які змагають до повалення уряду білої меншости і домагаються передачі керівництва державою чорній більшості. Пресова аґенція Мозамбіку поширила в середу, 16-го листопада, інформацію, що військові частини Родезії, шукаючи за гніздами партизан, зударились з реґулярними військовими частинами Мозамбіку. Від якогось часу в Мозамбіку і Танзанії військовий вишкіл переводять совєтські старшини, а військовики згаданих держав відбувають перевишкіл у військових академіях Совєтського Союзу. Пожвавлення совєтської активности в Танзанії і Мозамбіку та масова достава зброї родезійським партизанам не могли не привернути окремої уваги Пентаґону, спеціялісти якого почали ближче приглядатися до совєтських операцій у тій частині світу.

ЗСА ВІТАЮТЬ РІШЕННЯ ЧІЛЕ ЗВІЛЬНИТИ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Вашінґтон. — Державний департамент ЗСА в середу, 17-го листопада, привітав рішення військового уряду Чіле звільнити коло 300 політв'язнів, заявляючи, що це рішення матиме позитивний вплив на зв'язки з Америкою та іншими державами. Роберт Фунсет, речник Державного департаменту, сказав, що уряд ЗСА в дійсності не був здивований рішенням, бо протягом останніх кількох тижнів відбувалися переговори між представниками ЗСА та Чіле в справі звільнення політв'язнів, натякаючи тим, що Вашінґтон відіграв важливу „позакулісову ролю" в цій справі.

Як уже інформовано, чілійська хунта, минулого вівтірка повідомила, що звільняє майже всіх політичних в'язнів, які були заарештовані та ув'язнені без суду згідно з постановами „виїмкового стану", проголошеного після повалення влади марксистського президента Сальвадора Альєнде в 1973-му році, та дозволить більшості з них залишитися в Чіле. Проте хунта повідомила, що не будуть автоматично звільнені 20 „небезпечні" політв'язні, бо чілійський уряд хоче раніше впевнитися, що їх приймуть інші країни, як „втікачів". До цих 20-ох хунта зарахувала Люїса Корваляна, колишнього генерального секретаря чілійської компартії, та колишнього комуністичного сенатора Хорхе Монтеза, заявляючи, що звільнить Корваляна тоді, коли Совєтський Союз звільнить совєтського дисидента Владіміра Буковського, а Монтез буде звільнений в той час, коли Куба випустить з в'язниці колишнього високого урядовця Губера Матоса.

В середу, 17-го листопада, хунта вже звільнила 129 політичних в'язнів, а в четвер мала звільнити дальших 175.

Хоча речники американського уряду твердять, що не знають точних причин, чому хунта погодилася звільнити таке велике число політв'язнів, то думають, що натиск з боку Вашінґтону та світова опінія відіграли поважну ролю. Конґрес ЗСА кілька місяців тому припинив будь-яку військову допомогу для Чіле та обмежив річну економічну допомогу до 30 мільйонів. Минулого місяця Чіле, протестуючи проти таких обмежень, заявило, що відмовиться взагалі від будь-якої допомоги від Америки.

ЦУКА матиме цієї суботи і неділі свої загальні збори

Клівленд (М.К.). — У суботу і неділю, 20-21 листопада ц.р. відбуватимуться в Клівленді-Пармі, Огайо, в залі церкви св. Йосафата Загальні Збори Централі Українських Кооператив Америки. На порядку нарад, крім звітувань управи, буде продискутована можливість централізації кооперативного діловедення через уведення компюторів.

ЦУКА об'єднує під цю пору 29 кредитових кооператив з поверх 35-ти тисячами членів та 85 мільйонами майна. З тим ростом виринають нові можливості обслуги членства, розбудови кооператив, а перш-усього фінансового сприяння творцям українських культурних надбань. ЦУКА та українські кооператори переконані, що їхні фінансові здобутки мусять стати базою для творчих одиниць. Почесний голова та сеньйор українського кооперативного руху професор Борис Матрос особисто звернувся до кооператорів з проєктом стимулювання роботи творців культури та студіюючій молоді. (Див. статтю на 2-ій сторінці в цьому числі).

Професор Борис Мартос під час виступу на конференції українських кооператорів в Ню Йорку під час XII Конґресу УККА.

Господарі, обі кредитові кооперативи Клівленду, влаштовують у суботу вечером спільне прийняття для делеґатів та громадянства.

Українська кооперація поширює свою мережу, організуючи нові кредитові кооперативи. В останньому році основано кооперативи у Маямі, Керґонксоні, Бостоні та Скрентоні. Майно українських кредитових кооператив ЗСА збільшилося в одному році на 20 мільйонів долярів.

ДЕМОКРАТИЧНІ ЗАКОНОДАВЦІ ОБІЦЯЮТЬ КАРТЕРОВІ СПІВПРАЦЮ

Лавджой, Джорджія. — В середу, 17-го листопада, 15 чільних демократичних членів Конґресу обіцяли новообраному президентові Дж. Картерові співпрацю щодо схвалення різних законів, зокрема в ділянці реорганізації уряду. Під час наради з Картером, вісім сенаторів і сім конґресменів заявили, що піддержать його пропозицію в справі привернення президентові ЗСА права виготовляти плян щодо реорганізації федерального уряду, але Конґрес матиме право накласти „вето" на такі пляни. Кожний президент ЗСА, починаючи від закінчення Другої світової війни, мав право виготовляти такі пляни, але це право вигасло два роки тому. Під час наради із демократичними законодавцями Джіммі Картер заявив, що хоче, щоб це право було привернене, бо бажає якнайшвидше приступити до виконання однієї із своїх головних обіцянок під час передвиборчої кампанії, а саме, реорганізації виконавчої частини уряду, з метою зробити її більш ефективною.

Хоча Картер після наради заявив кореспондентам, що обговорював із законодавцями „різні питання внутрішньої і закордонної політики", то інші учасники наради твердили, що головну увагу звернено власне на справу реорганізації уряду.

У цій нараді взяли також участь новообраний віцепрезидент Волтер Мондейл і Роберт Стравс, голова Крайового комітету Демократичної партії, який незабаром залишить цей пост, бо бажає повернутися „до приватного життя". Між законодавцями були сенатор Майк Менсфілд із Монтани, дотеперішній лідер Демократичної більшости в Сенаті, який відходить на емеритуру, конґресмен Томас О'Ніл із Масачусетс, лідер Демократичної більшости в Палаті Репрезентантів, який правдоподібно стане Спікером цієї Палати Конґресу, бо дотеперішній спікер Карл Алберт також відходить на емеритуру. Були також інші впливові законодавці: сен. Гюберт Гомфрі з Міннесоти, сен. Едмунд Маскі з Мейну, сен. Роберт Бирд із Західньої Вірджінії та інші і конґресмени Ел Уллман з Ореґону, Брок Адамс із Вашінґтону, Джордж Мейген із Тексасу та інші.

Після наради Картер повідомив, що зустрінеться з президентом Фордом в понеділок, 22-го листопада, для обговорення проблем, зв'язаних з перебранням влади, а також плянує відбути наради з членами кабінету президента Форда.

Брежнєв закінчив відвідини в Юґославії, відлетів до Москви

Беоґрад, Юґославія. — Генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв закінчив в середу, 17-го листопада ц.р., свою триденну візиту в Юґославії і після кінцевої пращальної паради відлетів до Москви, залишаючи враження, що обидві країни — Юґославія і СССР, увійшли у стадію дуже приятельських відносин, які не існували від років. Обидва комуністичні верховоди — Тіто і Брежнєв пригадали один одному, що між ними існують довготривалі ідеологічні суперечності, які однак не повинні бути перешкодою для політичної та економічної співпраці, спертої на „взаємокорисну" і добровільну базу. Опублікований після виїзду Брежнєва з Беоґраду комунікат не уточнює подробиць розмови між Тітом і Брежнєвим, але речник юґославського уряду заявив, що розпочаті ними розмови будуть продовжуватися на міністеріяльному рівні, щоб довести порушені справи до кінця. Комунікат натомість сильно наголошує поправу відносин не тільки між Совєтським Союзом і Юґославією, але також між Москвою і рядом інших країн та груп, зокрема невтральних держав, серед яких Юґославія відограє провідну ролю. В документі згадується про тісну співпрацю між „невтральними, соціялістичними і проґресивними" країнами, які спільно виступатимуть проти „імперіялізму і колоніялізму". Комунікат натякає, що в будучому відбуватимуться частіші консультативні розмови між Москвою і Беоґрадом у справах закордонної політики і ближчої співпраці Юґославії із економічним бльоком комуністичних держав.

Соарес радіє американською допомогою

Лісбона, Портуґалія. — Прем'єр-міністер Маріо Соарес заявив на пресовій конференції, що признання урядом президента Форда допомоги Портуґалії у висоті 300 мільйонів долярів це рівночасно вислів довір'я до портуґальської демократії і до її першого конституційного уряду. Соарес, який тількищо запропонував парляментові державний бюджет на 1977 рік, відмітив, що позичка була конечно потрібна для облегшення дефіциту, поліпшення портуґальської економіки і реалізації запроєктованих урядом проєктів.

В. МАРЧЕНКО ДОКОРЯЄ СХІДНЬО-НІМЕЦЬКИМ ЖУРНАЛІСТАМ, ПРОТИСТАВИТЬ СОВЄТСЬКІ КАТІВНІ В'ЯЗНЯМ В ЧІЛЕ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Нижче подаємо повний текст відкритого листа Валерія Марченка, українського політв'язня в таборі ВС 389/35 в Пермській області, до німецьких журналістів Вальтера Гайновського і Ґерґарда Шеймана, авторів книжки „Операція мовчання". З цією книжкою, присвяченою в основному подіям в Чіле напередодні і після усунення президента Альєнде, В. Марченко познайомився з совєтської періодики, яка була йому доступна в таборі.

В. Марченко народився 16 вересня 1947 року в Києві; середню школу закінчив 1965 року; до 1970 року навчався на українському відділі філологічного факультету Київського державного університету. До часу його арешту в червні 1973 року, Марченко працював як літературний працівник в редакції газети „Літературна Україна" в Києві. Його професія — журналіст і перекладач. Він захоплювався теж орієнталістикою і опанував азербайджанську мову і літературу на університеті в Баку. Серед його перекладів є твори азербайджанських письменників. До речі, там же в Баку його нагородили грамотою за доповідь, що її він прочитав на студентській науковій конференції п. н. „А. Кримський і Азербайджан".

В. Марченко є внуком українського історика Михайла Марченка, професора Київського університету, автора наукових праць „Боротьба Росії та Польщі за Україну в 1654-1664 роках", „Українська історіографія". Іс-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Український Ню Йорк вітатиме цієї неділі Капелю Бандуристів і її диригента

Ню Йорк. — Як уже інформовано, мистецьким завершенням українського відзначування 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя першого масового поселення українців у цій країні, що його із замітним успіхом та великим розголосом серед своїх співгромадян провів у цьому році місцевий Український Комітет під проводом д-ра Івана Флиса, буде великий концерт славної Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройту, що відбудеться цієї неділі, 21 листопада, в год. 2-ій по полудні в залі Гантер Коледж Ассемблі Голл при 69-ій вулиці і Парк евеню. Під час концерту й опісля на окремій зустрічі українці цієї світової метрополії зокрема привітають з його 70-літтям Григорія Трохимовича Китастого, видатного українського бандуриста, композитора, педагога і диригента цієї славної і високозаслуженої Капелі. Квитки вступу на концерт можна ще набути в крамницях „Арка", „Еко" і „Сурма".

Григорій Т. Китастий

Кіссінджер готовий допомагати Картерові

Вашінґтон. — Державний секретар Генрі Кіссінджер в середу, 17-го листопада, заявив, що хоча не погодиться на те, щоб новообраний президент Джіммі Картер призначив його на пост „спеціяльного посла" на Близький Схід, як це недавно пропонували деякі сенатори, то готовий допомогти Картерові та його урядові своїми порадами щодо „тактики і стратегії" відносно можливостей встановлення миру в тій частині світу. Промовляючи перед учасниками сесії Асамблеї Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), яка відбувалася у Вілліямбурзі, Вірджінія, від 12-го до 19-го листопада, і в якій, між іншим, брав участь сенатор Павло Юзик як член канадської делеґації, Генрі Кіссінджер сказав, що можливості встановити мир під час президентури Джіммі Картера будуть „знамениті".

Іван Хомко переобраний на голову чотирьох Союзових Округ

Джерзі Сити, Н. Дж. — В неділю, 7 листопада ц. р., тут в залі УНДому відбулися кінцеві наради Ділового Комітету Союзового Дня, який відбувся 12 вересня ц. р. в Бавнд Бруку. Наради відкрив і ними проводив голова Комітету Іван Хомко — голова Округи Пассейк, а обов'язки секретаря сповняв Василь Марущак. Референти поодиноких ділянок Ділового Комітету склали звіти, які після дискусії приявні одобрили з признанням та висловилися, що шостий з ряду Союзовий День був найбільш успішним.

Щоби продовжувати традицію Союзових Днів, приявні представники Округ перевибрали одноголосно на голову Комітету Союзового Дня заслуженого союзового діяча Івана Хомка, та членів Ділового Комітету, який має зайнятися приготуванням чергового Союзового Дня, що відбудеться у вересні 1977 року. Заступники голови: Юліян Баранюк — голова Округи Нюарк, Степан Островський — голова Округи Джерзі Сиcті, і Корнило Галушка — голова Округи Перт Амбой. Секретарем переобрано Григорія Клименка з Окуги Пассейк, касиром Стефанію Стеців з Округи Нюарк.

До ширшого Ділового Комітету з Нюаркської Округи увійшли: д-р Леонард Луценко, Володимир Боярський, Леся Назарук, інж. Богдан Мак, Ярослав Леськів і Іван Іваник. Округа Джерзі Сити: Стела Раєн, Микола Шеремета, Володимир Бутковський, Петро Палка, Михайло Волошин, Павла Роїк і Зубрицький. Округа Перт - Амбой: Дарія Оріховська, Михайло Захарко і Рачинський. Округа Пассейк: Василь Марущак, Іван Блиха, Петро Головачук і Володимир Оліярник: До Контрольної Комісії увійшли: Володимир Шпирка (Округа Нюарк), Галина Гаврилюк (Округа Джерзі Сити), Йосиф Ярема (Округа Перт - Амбой) та Іван Бурній (Округа Пассейк).

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ПУБЛІЧНА ДОПОВІДЬ

Ню Йорк. — В суботу, 20 листопада о год. 4:30 по полудні, тут в приміщенні Українського Інституту Америки — 2 Схід 79-та вулиця, відбудеться 2-га публічна доповідь з циклю доповідей про сучасний стан української мови і науки в Україні, що її влаштовує Конференція Центральних Українських Академічних Професійних Товариств. У програмі: проф. Євген Федоренко — відкриття і вступне слово, проф. д-р Юрій Шевельов, Колюмбійський університет — доповідь на тему: „Проблеми плянування української мови в СССР".

КОНЦЕРТ У ПАМ'ЯТЬ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО

Філядельфія, Па. — Заходами місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету та співочого Т-ва „Кобзар" відбудеться тут 21 листопада ц.р. Пропам'ятний Концерт, присвячений композиторській творчості Антона Рудницького. В програмі беруть участь: Рома Прийма-Богачевська, Євгенія Василенко, Ірина Райнер, Сузана Рудницька, Роман Рудницький, Богдан Чаплинський, хор „Кобзар" та проф. Іванна Прийма — промова. Диригент та музичний керівник: Роксоляна Гарасимович. Концерт відбудеться в авдиторії Мелроз Академі Гай Скул при Мелроз евеню і Олд Йорк Рд. в Мелроз Парк, Па. год. 6-та вечора.

ВИСТАВКА ЕМАЛІЙ ШОНК-РУСИЧА

Ню Йорк. — В суботу, 20 і неділю, 21 листопада, тут в Домі Пласту при 144 2-га евеню відбуватиметься виставка емалій К. Шонк-Русича: — Ікона в емалії, народна ноша в емалії. В суботу о год. 4-й по полудні — демонстрація техніки емалії. Виставка буде відкрита в год. 3-й по полудні. В неділю можна її оглядати від год. 1-7 вечором.

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР ТУІА

Ню Йорк. — Заходами Товариства Українських Інженерів Америки — Метрополітального Відділу тут в суботу, 20-го листопада ц.р. о год. 7-й вечором в Українському Інституті Америки — 2 Схід 79-та вулиця, відбудеться товариський вечір, у програмі якого мистець-маляр проф. Петро Андрусів виголосить доповідь на тему: „Мистецтво і політика". Після доповіді запити і гутірка.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безвартісні заяви

Західні пресові коментатори приділили багато уваги відвідинам в Югославії генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва, широко коментуючи його безвартісні заяви, які, врештою, до нічого не зобов'язують ані Брежнєва, ані Совєтський Союз, бо подібні заяви про ,,пошанування суверенности'', ,,невтручання у внутрішні справи Югославії'', ,,респектування відмінних шляхів югославської компартії'' тощо вже складалися раніше кремлівськими верховодами, починаючи від Маленкова, почерез Хрущова і тепер Брежнєва. Сюди можна б включити дипломатичні заходи, неоднократні розмови совєтських керівників з Тітом і його соратниками, переконування у потребі ,,соціялістичної єдности'' і, відомі вже сьогодні, ... шпигунські афери, організовані Москвою для повалення режиму Тіта. Для пригадки згадати б, що ще в 1970 р. югославські втікачі, противники теперішнього режиму, організували були в Києві, за піддержкою московського центру, свій підготовчий комітет, завданням якого було створення нової комуністичної партії Югославії і вишколювання підривних загонів. Відтоді підривні акції Москви в Югославії не переривалися, доказом чого знову ж може послужити голосний процес Влада Депчевіча, колишнього партизана в тітовських загонах, як також процеси інших членів таємної просовєтської організації, обвинувачуваної у підривній діяльності. Все це яскраво виявляє, яку практичну вартість мають заяви совєтських верховодів про ,,рівноправність'' усіх комуністичних партій у світі.

Виглядає, що всі ці справи — фальшиві заяви Москви, підлабузництво, запевнення про ненапад тощо знає Тіто і теперішні керівники Югославії. Колюмніст щоденника ,,Ню Йорк Таймс'' С. Л. Солцбергер у своїй статті п. з. ,,Солодко-кваскуваті розмови в Београді'', поміщеній у числі з 17-го листопада ц. р., між іншим, каже, що 28 років після того, як Югославія усамостійнилась від Москви, там наступили певні зміни, і югославський нарід готовий боронити своїх свобід. Вони також бачуть, що совєтські речники говорять постійно про ,,совєтський коммонвелт'', і югослави докладно знають, з прикладу Мадярщини і Чехо-Словаччини, про що конкретно йдеться. Тіто також в подробицях познайомлений з ,,доктриною Брежнєва'', яку Москва може кожночасно застосувати до своїх сусідів, і — в інтерпретації совєтських теоретиків — не тільки до сусідів і не тільки до комуністичних країн, але у кожній частині світу, де, на думку Москви, загрожені ,,соціялістичні інтереси''.

Тому і заяву Леоніда Брежнєва про те, що Совєтський Союз не має у своїх плянах нападати на Югославію, там прийняли скептично, обережно і з недовір'ям, а югославські емісари почерез Британію, Голляндію і Бельгію намагаються одержати новочасну зброю від країн НАТО, щоб бути готовими на випадок, коли совєтський вовк не жартома, — як це сказав у Београді Брежнєв, — а таки справді забажає з'їсти югославську ,,червону шапочку''.

Гіпокрити в ОН

Минулого тижня деякі африканські країни, мавши підтримку ряду інших держав ,,третього світу'' та членів комуністичного бльоку, провели в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй ряд резолюцій, які таврують Південно-Африканську Республіку за ведення політики апартеїду, тобто, політики роздільного проживання рас, як також пропхали резолюції, які закидають Ізраїлеві, З'єднаним Стейтам та іншим державам Заходу, що вони продають зброю для Південно-Африканської Республіки. Ще інші резолюції закликають Об'єднані Нації встановити економічний і фінансовий бойкот проти тієї африканської держави, контрольованої білою меншістю, і встановити ембарго на продаж зброї для неї.

Самозрозуміло, що Об'єднані Нації повинні прикладати всіх зусиль, щоб довести до того, щоб уряд Південно-Африканської Республіки припинив свою расистську політику апартеїду і нарешті признав рівноправність всім громадянам, не зважаючи на їхню расову приналежність.

Проте, минулотижневе голосування над резолюціями, які стосувалися Південно-Африканської Республіки, знову виявило гіпокритизм комуністичних і деяких африканських держав. Представник африканської держави Маляві одверто заявив, що ті, які таврують ЗСА та Ізраїль за продаж зброї Південній Африці, є ,,дволичними гіпокритами'', бо добре знають, що для тієї країни також продають зброю різні комуністичні держави та країни ,,третього світу''. З інших джерел стало відомо, що Південній Африці продають зброю Совєтський Союз, Чехо-Словаччина, Савдійська Арабія, тобто держави, які минулого тижня таврували Америку та Ізраїль за подібний продаж.

Проте, деякі африканські держави виявилися гіпокритами також щодо загально економічних зв'язків з Південною Африкою. Представники Мозамбіку, африканської держави, в якій панує марксистська диктатура, минулого тижня голосували за встановлення економічного та фінансового бойкоту проти Південної Африки, але якщо такий бойкот дійсно був би проголошений, то Мозамбік правдоподібно сам не додержався б його. Причина в тому, що в Південно-Африканській Республіці працює понад 100,000 громадян Мозамбіку, заробітні платні яких, виплачені золотом, йдуть прямо до урядової скарбниці Мозамбіку, який конечно потребує цього золота для ведення міжнародної торгівлі. Навряд чи Мозамбік відкликав би цих 100,000 робітників із Південної Африки, навіть якщо б Об'єднані Нації проголосили економічний бойкот тієї країни.

Інший приклад: негретянські лідери Замбії часто — і цілком оправдано — таврують уряд Південно-Африканської Республіки за расистську політику апартеїду і минулого тижня представництво Замбії підтримало всі резолюції, скеровані проти Південної Африки, але в той самий час Замбія продовжує торгувати з Південно-Африканською Республікою, бо без тієї торгівлі дуже занепала б економіка Замбії.

Комуністичні та африканські держави, заки збираються таврувати країни вільного світу за торговельні та інші зв'язки з Південною Африкою, повинні б спершу натаврувати себе самих за такі ж зв'язки. Гіпокритизм комуністичного бльоку та багатьох країн ,,третього світу'' тільки понижує престиж Об'єднаних Націй і послаблює ефективність цієї міжнародної організації.

Борис Мартос

СТИМУЛЯЦІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

(Доповідь на конференції кооператорів під час XII Конґресу УККА в Ню Йорку)

Українські газети раз-у-раз приносять відомості про перешкоди розвиткові української культури з боку совєтського уряду. Тенденція комуністичної партії — злиття націй; звідси отже випливає нищення проявів української культури російським окупантом.

На нас, на українську еміграцію, падає відповідальне завдання використати наше становище, що є сприятливе для розвитку української культури.

Українські кооператори завжди вважали одним із своїх завдань допомогу розвиткові не тільки економічного стану нашого народу, а і його культурного рівня, виділяючи із своїх зисків якусь частину для підтримки культурних підприємств. Так і сучасна кооперація поза межами Батьківщини повинна взяти на себе ініціятиву, організацію ведення стимуляції розвитку української культури на еміґрації.

Найбільш ефективним способом я вважав би організацію кооперативного ,,Фонду Української Культури'', з відсотків якого видавалися б не допомоги, а премії найбільш успішним діячам культури от як:

1) організаторам, директорам і многолітнім учителям шкіл українознавства;

2) організаторам і диригентам хорів, оркестр, капель і т. і.

3) організаторам і керівникам танцювальних товариств і под.

4) видатним абсольвентам шкіл українознавства;

5) маґістрантам і докторантам та іншим науковцям за ліпші наукові праці на теми з українознавства.

6) авторам підручників та інших творів, що будуть визнані за першорядні;

7) видатним театральним діячам;

8) видатним творцям народного мистецтва;

9) визначним мистцям малярам, різьбарям і т. і.

Кожна кооператива, що стане членом Фонду, його фундатором, має відраховувати із зиску якусь суму, записуючи її у Фонд української культури та повідомляючи Централю Українських Кооператив, а Централя щороку уділяє Фондові ту чи іншу суму із свого бюджету. Поза тим Централя і окремі кооперативи повинні притягати шляхом пропаґанди заможних осіб як меценатів.

Кожна кооператива матиме рішальний голос на зібранні фундаторів Фонду і має право виставляти кандидата на премію.

Кожний меценат, що його внески до Фонду перевищать 3,000, має право дорадчого голосу і право виставляти кандидата.

Централя організує окреме жюрі, що має вибирати кандидатів на премію і вносити їх на загальне зібрання членів Фонду.

Членам жюрі слід уділити право дорадчого голосу на загальному зібранні.

Спочатку Фонд матиме невеликі суми, але вже з кінця першого року слід видавати премії, бодай одну - дві, але не менші, як по 100 дол. Це матиме пропаґандивне значення, і я певен, що багато людей відгукнуться на наш заклик, і Фонд буде рости до таких розмірів, що можна буде давати тисячні премії.

Багато речей починалися з малого, але розвивалися до великих розмірів. Так Шевченківський Фонд у Канаді вже перевищив 800,000 долярів.

З другого боку — це міцніше в'язатиме нашу молодь з національним рухом і спинятиме денаціоналізацію.

В УССР появилося нове видання Політичного словника

Київська ,,Радянська Україна'' інформує, що редакція ,,Української Радянської Енциклопедії'' підготувала і випустила друге видання ,,Політичного словника'', в якому вміщено 2 400 статтей і 174 карти країн світу. У цьому словнику на основі документів XXV з'їзду КПСС подано матеріяли ,,про економічну стратегію, соціяльну політику та ідеологічну роботу партії''. Нове видання ілюструє завнішню політику КПСС, розвиток контактів ,,братніх партій і країн'', розвиток народного господарства УССР і всіх ,,союзних республік'' в ,,єдиному народногосподарському комплексі країни'', політичний устрій і основні риси країн світу та присвячує низку матеріялів складовій частині КПСС — Компартії України. ,,Радянська Україна'' наголошує, що на сторінках видання знаходяться ,,особистості сучасного капіталізму, поглиблення його кризи, містяться статті про буржуазні партії, критика буржуазної ідеології, ревізіонізму''. Видавництво ,,Політичного словника'' розраховує, що його читатимуть пропаґандисти і аґітатори, лектори і викладачі, студенти і учнівська молодь, ,,слухачі усіх ланок політичної освіти''.

Роман С. Голіят

СХІДНЯ ПОЛІТИКА ВАТИКАНУ

DIE OSTPOLITIK DES VATIKANS 1917-1975. Hansjakob Stehle, R. Piper & Co. Verlag, München-Zürich 1975, 487 p.

(2)

Влітку 1927 р. Сталін переміг своїх партійних противників і став безоглядним жорстоким самодержцем СССР. В листопаді того року усунуто з комуністичної партії двох найбільших суперників Сталіна, Троцького й Зінов'єва. На XV партійному конґресі в 1927 р. Сталін подав плян примусової колективізації сільського господарства. А при кінці 1929 року насувалася, немов снігова хуртовина, світова господарська криза. Сталінський режим почав жорстоку безбожницьку акцію проти церкви й духовенства. Атеїстична література й атеїстична пропаґанда, включно з московською пресою, почала гостро виступати проти Ватикану й Папи Римського. Папа Пій XI у своїй енцикліці з 31-го травня 1931 року ,,Квадраґензо Анно'' гостро виступив проти комуністичного ладу в СССР. У своїй енцикліці він підкреслив, що ,,ніхто не може бути одночасно добрим католиком і одночасно бути соціялістом''. Це діялося в той час, як в Італії при владі стояв фашистський уряд Муссоліні, а в Німеччині приходили до щораз більшого голосу націонал-соціялісти.

Штеле називає розділ, в якому описує прихід до влади націонал - соціялістичної партії Німеччини, ,,Гітлерівський Антикомунізм: фальшиві надії і фальшиві наслідки 1933 - 1939''.

Автор іронічно величає Польщу ,,передмуром християнства', — фраза, яку залюбки вживають поляки. На тому місці Штеле переповідає про ряд інтриґ польських єзуїтів, польського уряду та генерального настоятеля єзуїтів Влодзімєжа Лєдуховського у Ватикані, що був поляком. Поляки хотіли контролювати церковну політику Ватикану відносно Сходу. Немає тут нічого дивного, що росіяни ще по нинішній день уважають всіх католиків ,,поляками''. Ватикан для східніх справ створив ,,Русікум'' під керівництвом Мішеля Дербіне, французького ісусовця, який був добре обізнаний із станом і католицької і православної церков у СССР.

Поляки ставилися вороже до праці Дербіне, і коли в його ватиканському бюрі від 1928 року за рекомендацією Митрополита Шептицького працював православний священик, Александер Дойбнер, вихований в Бельгії, родом з Росії, поляки почали робити інтриґи. Коли Дербіне вислав Дойнбера до Митрополита Шептицького для перевірки дійсного стану Української Католицької Церкви в Галичині, то поляки не дозволили йому на довше перебування в Польщі, — він мусів скоро повернутися до Риму, а польська преса включно з католицькою принесла наклепницькі повідомлення, що ,,совєтський шпіон працює у Ватикані''. На тому місці автор підкреслює, що поляки намагалися перемолоти 3 мільйони українців католиків-уніятів і 2 мільйони православних. Генеральний настоятель єзуїтів Влодзімєж Лєдуховський використав сенсаційні повідомлення польської преси й вимагав, щоб Дербіне зрезиґнував зі своєї місії і праці, не зважаючи на те, що настоятель не мав права вимагати того від єзуїта, який ранґою був старший від нього, бо був єпископом.

Президент Рузвельт 10-го жовтня 1933 року формально визнав совєтський уряд. ,,Рузвельт у виміні нот з Літвіновим 16-го листопада 1933 року добився для американських громадян в СССР свободи сумління і віровизнання''.

20-го червня 1933 року Ватикан підписав конкордат з гітлерівською Німеччиною. 14-го березня 1937 року Папа Пій XI видав дві енцикліки, перша була спрямована проти нацистського уряду Німеччини, друга 19-го березня 1937 року ,,Дівіні Редемпторіс'' таврувала комунізм''.

Із наведеної статистики видно, як маліли ряди католиків у СССР. До 1936 року на терені СССР було біля 50 активних католицьких священиків, в 1937 році було десять священиків і одинадцять відкритих католицьких церков, а в 1939 році — тільки дві церкви: в Москві, з американським священиком Бравном, і в Ленінґраді, з французьким священиком, домініканським монахом Флорентом.

Автор коротко насвітлює перебіг Другої світової війни, розгром Німеччини, комуністичне завоювання Східньої Европи та систематичне нищення релігійного життя комуністичими режимами.

Дербіне помер в 1957 році на 77-му році життя. Ватикан почав стосувати після II-ої світової війни тактику Дербіне. Апостольська Столиця в деяких комуністичних державах почала потайки іменувати своїх єпископів. Іменовано ,,підпільно'' єпископів в Румунії, Чехо-Словаччині й Мадярщині. Майже усі підпільно іменовані єпископи були арештовані комуністами і засуджені на довготривалі строки, як ,,шпіони Ватикану''.

Штеле обговорює положення католицької церкви в комуністичних державах, ліквідацію Української Католицької Церкви східнього

(Закінчення на стор. 3-й)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує інж. Лев Яцкевич

НА ПОРОЗІ 21-го СТОРІЧЧЯ

Коли в день народження Христа цезар Авґуст наказав перевести облік населення тодішнього світу, його число дорівнювалося 150-ти мільйонам.

В часі проголошення незалежности ЗСА, 4-го липня 1776 р., кількість населення світу збільшилася п'ятикратно. Але впродовж 18-ти століть можна відмітити лиш два винаходи, що мали важливий вплив на розвиток нового світу: стрільний порох та друкарську машину. Вони причинилися у великій мірі до формування границь сьогоднішньої Европи та до поширення друкованого слова, а з тим і науки.

В тому самому році, коли ЗСА проголосили свою незалежність, в підвалі університету в Ґлезґо шотляндський механік Джеймс Ватт винайшов паровий двигун, який започаткував індустріяльну добу світу, що за 200 років збільшила населення землі шестикратно, його продукцію й багатство стократно, комунікаційну віддстань тисячекратно, силу вбивання мільйонократно, а кількість інформацій збільшила в більйон разів.

Вершком цього драматичного розвитку технології було вичалення людини на місяць, засіяння неба штучними сателітами та прослідживання безпілотними ракетами органічного життя на сумежних плянетах нашої соняшної системи. Але одночасно ми є свідками глибоких соціо - економічних криз, сповільнень продукції та коливань ринку праці, від яких залежить щоденне існування наших родин.

Американські екологи вірять, що світова продукція меншає і буде в дальшій мірі меншати через брак енерґетичних та сировинних ресурсів, а головно металів, завеликий приріст населення та щораз більше занечищення довкілля продуктами технології. Моралісти вважають, що технологія запровадила людство в сліпий кут, з якого немає вже нам вороття, а рознуздані звички та надмірна свобода готовить нам долю стародавнього Риму. Найбільше соціологів турбує зменшення смертности старих людей, збільшення небезпеки масового вбивства та втрата контролі над засобами цього вбивства.

Розгляньмо їх по-черзі. Біологічні та медичні науки стоять сьогодні на порозі епохальних відкрить, які дозволять лікувати успішно деґенеративні недуги, що дозволить на значне продовження віку старших людей. Це, мабуть, створить дуже поважну популяційну проблему в світі. Зі зменшенням смертности, людство буде змушене або прийняти методу легкої смерти (евтаназії) або сприємливу систему плянованої смерти.

Прийняття системи плянованої смерти потягне за собою корінну зміну стилю життя усіх людей, без огляду на їх соціяльний стан і вік в порівнянні з сьогоднішнім індивідуальним стилем життя кожного з нас. Але це також писане ,,вилами на воді'' і буде залежне в першій мірі від цього, чи небезпека масового вбивства, що грозитиме людству в найближчих кількадесяти роках, дозволить йому на який-будь стиль життя взагалі.

Бо одна термоядерна ,,головка'' спроможна сьогодні визволити більш нищівну силу, ніж ввесь стрільний порох та гори динаміту, вистріляні людством впродовж доцьогочасних воєн.

Покищо атомова зброя, — потішають нас, — знаходиться під контролею кількох політично дозрілих держав, що розуміють вповні її вагу та небезпеку. Але минулого року один післяґрадуаційний студент в Массачусеттс доказав, що майже кожна інтеліґентна людина може використати опубліковані технічні дані для спорудження атомової бомби.

Президенти щонайменше 150 держав кладуться до ліжка, знаючи щоденно, що їх можуть вбити в часі завтрішнього державного перевороту. І тому щораз виразніше кристалізується в умах багатих держав Північі ідея, що слід встановити нову соціо - економічну систему у відношенні до вбогих держав Півдня, або т. зв. ,,Третього світу''. Бо ані військові бази, ані військові залоги на теренах тих держав не можуть забезпечити їх перед скиненням атомової бомби одним з її сусідів.

Сьогодні всі індустріяльні потуги дивляться в майбутнє та відповідно до потреб збільшують або зменшують свою промислову продукцію. Замість того ті держави повинні також дивитися й стежити за продукцією вбогих і відсталих держав, і в міру потреби допомагати їм фінансово. Третьою важливою проблемою людства найближчого сторіччя є справа злочинности. Виглядає, що слід нам вже сьогодні змінити дефініцію кримінології й засоби контролі злочинности. Це буде контроля людського мозку, його думок і настроїв. Вже сьогодні говориться про електроди, вщеплені в голову людини, сполучені з нервовою системою мозку. Ті електроди буде можна вмикати та вимикати електромагнетичними хвилями

(Закінчення на стор. 4-ій)

А. Юриняк

КОНЦЕРТ ХОРУ ,,ДНІПРО'' В МІННЕАПОЛІСІ

Неділя, 24-го жовтня ц. р., 7-ма год. вечора. Затишна заля Міської бібліотеки. Повільно розсувається заслона й перед очима присутніх — два ряди хористок у стилевих білих убраннях; за ними височіють у двох рядах чоловіки в темних убраннях з ,,метеликами'' біля шиї і сяйно-білими грудьми. Перед хором з'являється постать диригента — Миколи Бриня.

Усі в залі мають ,,програмки'' й заповідати черговість і назви концертових точок нема потреби. Тож на знак диригента альти й сопрани жваво починають народну пісню ,,Ой, на горі василечки'', муз. М. Лисенка. З другого рядка куплету бадьоро вступають тенори й баси. Пісня звучить гарно; нам лише стає жаль, коли чуємо, що ,,молод козак розпивсь, розгулявся''. Рятуючи ситуацію, мати спішить сина оженити. Та тут знову ,,неув'язка'': мати невістку не злюбила!

Сусідка зліва нахиляється і шепоче до вуха: ,,Знайома стара українська історія! Але тепер болячки зовсім інші. А взагалі людське життя було і є недосконалим...''

Наче на підтвердження цих слів чуємо вже зі сцени проймаюче душу сольо Кіри Цареградської — пісню ,,Доле моя, доле!'' слова Т. Шевченка, муз. Кос-Анатольського. Пісня повідає про індивідуальну недолю жінки. Та у виконанні солістки вона виходить за ці рамки, промовляє про недолю України, української людяности, скутої в неволі при цілковитій байдужості світу.

Наступна пісня — закарпатська народна ,,Тиха вода'', аранж. Кіри Цареградської, також говорить про жіночу кривду, спричинену баламутством її любого.

Басам, очевидячки, імпонує ,,дурисвітство'' парубка і від їх гуркотливого ,,форте'' сусідні альти злегка здригаються. А взагалі пісня ,,Тиха вода'' цікава і текстом, і будовою мелодії, хор виконує її ,,з душею'', присутні ,,схвалили'' дружними оплесками.

У цій частині концерту була ще одна закарпатська народна пісня ,,Та піду я, піду'', оброб. І. Мартона, гармоніз. на мішаний хор і фортепіяновий супровід — Кіри Цареградської. Основу пісні становить сольова партія, що її виконувала запрошена співачка Лідія Мекс. Пісня ця — одна з найкращих у цілій програмі, і до слухача доносить хор, в тому особливо солістка — в найкращій формі. Тут до речі буде сказати, що сама ідея мистецького керівництва ,,Дніпра'' — мати в своєму репертуарі також пісні периферійних волостей землі української — цілком слушна.

Ми трохи ,,перескочили'' черговість точок програми, це для того, щоб мати поруч обидві пісні Закарпаття, — тому повертаємось до третьої точки — пісні ,,Ой, на горі пшениченька'' — народної, опрацьованої О. Кошицем. І знову ж хочемо поруч неї поставити народну пісню ,,Ой, у полі жито копитами збито'', аранж. Гр. Китастого, гармоніз. на мішаний хор Кіри Кіри Цареградської. В обох цих піснях маємо спільні моменти і в самому тексті, і — що найголовніше — в мелодії, особливо момент високої напруги, трагічної барви, при [illegible] ,,у двір не зайдеш'' (у першій пісні) і ,,та й заголосила'' (в другій пісні). Фортіссімо — особливо тенорової партії — звучить тут справді переконливо-хвилююче.

П'ятою з черги піснею була ,,Калинонька'' сл. М'ястківського, муз. П. Гайдамаки, гармоніз. на мішаний хор Ю. Кулика. Порівняно до попередніх пісень ,,Калинонька'' прозвучала слабше. Мало зворушило нас цього разу і виконання ,,Вогника'' сл. Малишка, муз. П. Майбороди. Зате пісня ,,Лелеченьки'' слова Дм. Павличка, муз. О. Білаша знайшла доступ до нашого серця і ледь-ледь не витиснула непрохану сльозу.

Останньою піснею 1-ої частини концерту була ,,Україно, любов моя!'' сл. Д. Луценка, муз. І. Шамо, гармонізована на хор Кірою Цареградською, із сольоспівом баритона Мих. Даниленка. І баритонове сольо, і хор в цілості звучали добре, здобувши гаряче признання авдиторії.

Друга частина концерту складалася із сольових точок, дуетів і тріо, що їх виконували солісти ,,Дніпра'' і запрошена солістка Лідія Мекс. Першими виступили в дуеті Кіра Цареградська, сопрано, і Лідія Мекс, альт; вони виконали ,,Гаї шумлять біля потоку'' сл. А. Малишка, муз. П. Майбороди, і ,,Світанкову'' сл. Н. Тихого і А. Юриняка, муз. М. Жербіна. В обидвох солісток — прекрасні голоси і висока техніка співу. Та, мабуть, найкраще про їхній спів висловилась моя сусідка: ,,Хібаж вони можуть співати погано?'' Отож і тріо, коли до них приєдналась Оленка Цареградська ,,Червона ружа'' сл. Л. Забашти, муз. І. Шамо, заля сприйняла захоплено.

Далі баритон Мих. Даниленко виконав ,,Цвітуть осінні тихі небеса'' сл. А. Малишка, муз. О. Білаша, і арію Валентина з опери ,,Фавст''. Ця друга річ справила на слухачів сильніше враження, і вони нагородили соліста гучними тривалими оплесками. З черги сопрано Зоя Мельниченко виконала ,,Любіть Україну'' сл. В. Сосюри, муз. Н. Фоменко, ,,Не йди, моя люба'' сл. Рабіндраната Тагоре, муз. Гагельмана, і арію Тоски з опери ,,Тоска'' муз. Дж. Пуччіні. І саме ця остання річ дала нашій солістці нагоду голосово сповна ,,розвернутися'' і продемонструвати хист і техніку високого вокалу.

Солістам акомпаньювали: Петро Цареградський і Кіра Цареградська, видатно співдіючи в їхніх успіхах.

Після 10-хвилинної перерви знову виступив хор, що вже встиг трохи ,,передихнути''. У цій 3-ій частині концерту хор виконав 9 пісень повним складом, а пісню ,,По садочку ходжу'' лише чоловічим складом з участю солістів: Мих. Даниленка і Славомира Луцева в дуеті. Супроти першої частини третя вигравала наявністю пісень бадьорих і веселих, ось як ,,Весняний шум'' і ,,Сусідка'', а також пісня з маршовим темпом — ,,Засяло сонце золоте'' муз. І. Недільського. Тут же маємо і вщерть насичену тугою пісню ,,Степом, степом'' сл. Негоди, муз. А. Пашкевича.

На цій пісні трохи спинимось. У ній якнайкраще поєднані поезія слова з поезією тону, мелодії, творячи незабутні образи, в яких людські пристрасті, хоч якої б вони були сили і вимогливости, тонуть як щось часово проминальне — в незмірності простору і часу життя матері-природи.

Пригадаймо: ,,село в диму (видно спалене), людей не видно; лише скорбна мати стоїть самітно біля хати: вона жде з побоєвища свого сина. Та його нема. А навколо — живе природа: ,,шумлять жита'', ,,поросли берізки'', сяйвом щедротним ,,сонце розлилось'' і ,,розливсь колос''. На побоєвищі вже ,,встали обеліски'', а живих людей нема — лише людська мати і мати-природа.

Не знаємо — чи багатьом із присутніх, але нам докраю стала відчутною безглуздість людського самонищення. Чи такий був первісний свідомий задум поета і композитора — сумніваємось, знаючи драконівські приписи для мистецької твор-

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНСЬКІ ІНЖЕНЕРИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тримкою ТУІА і УТТК. Для підкреслення потреби технічного словника інж. Л. Яцкевич виголосив доповідь: „Українська технічна термінологія", яка викликала живу дискусію. Виступ студентів у справі Гарвардського Центру Українських Студій був суперлятивний і повинен послужити прикладом для наших середовищ, як треба публічно виступати. З'їзд уповноважив оба товариства, ТУІА і УТТК, іменувати делеґатів, які будуть зв'язковими, будуть інформувати і репрезентувати оба Т-ва в СКВУ. „Голос Америки" рекордував перебіг усіх нарад і передавав їх в Україну у своїй власній інтерпретації. З'їзд рішив, що наступний З'їзд відбудеться під час Третього Конґресу СКВУ.

Успіх З'їзду треба завдячувати Відділові ТУІА у Філядельфії за солідну підготовку.

У Польщі поширюються переклади з української літератури

Київська „Літературна Україна", перевівши інтерв'ю із завідуючим катедрою україністики Варшавського університету Флоріяном Неуважним, інформує, що сьогодні у Польській Народній Республіці вийшло багато видань в перекладі з української на польську мову. Перекладено новелі Ю. Щербака, „Антологію радянської новели", „Прапороносці" Гончара, „Повість українська XX ст". А. Долинської, „Зачарована Десна" О. Довженка, повість „Дівчата на виданні" Є. Гуцала. І останньо Е. Рачинська працює над перекладом творів Н. Рибака. З поезій перекладено вірші Д. Павличка, І. Драча та М. Вінграновського. В 1977 році в „Малій серії поетичних перекладів" мають вийти окремою книжкою поезії Сосюри. Відомий перекладач Тараса Шевченка Є. Єнджеєвич (який недавно пемер), підготовив цикл М. Рильського „Таємниця осіннього листя", який небавом друкуватиметься. Флоріян Неуважний тепер працює над перекладом творів Д. Павличка і П. Загребельного.

Срібний ювілей 57-го Відділу СУА в Ютиці

25 років тому в місяці вересні 1951-го року створився Ініціятивний Комітет для заснування Відділу Союзу Українок Америки в Ютиці, Н. Й. Очолила його теперішня голова Централі СУА мгр Іванна Рожанковська. 30-го вересня 1951-го року відбулися Основуючі Загальні Збори, на яких покликано до життя 57-ий Відділ СУА. Першою головою Відділу обрано мгр Іванну Рожанковську. Дальшими головами на протязі 25-ти років були пані: Ірина Чайківська, Ярослава Томич, Марія Когутяк, Фалина Войтович, Теодозія Савицька, Ярослава Козій, Наталія Лукашевич, Ірина Запаранюк і Анна Кошикар, діюча голова. В першому році існування Відділ мав 20 членок, а під цю пору нараховує 42 членки.

Щоби гідно відзначити проведену працю Відділу обрано Ювілейний комітет під головуванням д-р Теодозії Савицької, яка була душею всієї підготовчої праці. Д-р Савицька опрацювала чепурну двомовну ювілейну книжечку, яка містить коротку історію Відділу, повний список членок, кілька фотографій із діяльности Відділу, програму ювілейних святкувань та ще в англійській мові найважливіші відомості про СУА.

Місяць вересень 1976 р. проголошено в Ютиці місяцем СУА, перевівши широку кампанію за приєднання нових членок. З тієї нагоди появилися інформаційні дописи в місцевій американській газеті та відбуто цикл інформативних інтерв'ю на радіовій програмі Катерини Ґотман в Ютиці. В неділю 19-го вересня ц. р. відслужено Св. Літургію у місцевій українській церкві св. Володимира в намірені 57-го Відділу СУА та Панахиду за померлих членок. Цього ж дня прибула до Ютики на запрошення Відділу Каміля Смородська, референтка Зв'язків Централі СУА та секретарка Національної Ради Жінок Америки. На влаштованій, з тієї нагоди, Зустрічі із громадянством п-і Смородська говорила про „Ролю СУА в Америці і на міжнародній арені".З великою цікавістю слухали численно зібрані гості інформації п-і Смородської про Світовий Жіночий Конгрес в Мехіко, де вона репрезентувала СУА та про Міжнародний З'їзд Жінок у Ванкувері (Канада), де п-і Смородська була відпоручницею Національної Ради Жінок Америки.

Завершенням ювілейних святкувань 57-го Відділу СУА був святочний Бенкет у суботу, 25-го вересня ц. р. На Бенкет прибула голова Централі мгр Іванна Рожанковська, вона ж і перша голова 57-го Відділу. Ювілейний Комітет подбав про естетичне придбання бенкетової залі. На сцені на чільному місці видніла срібна емблема СУА на синьому полі, а перед головним столом пишався чудовий коравай, що його майстерно зробила Ірина Запаранюк. На залі було доволі інформативного матеріялу про діяльність 57-го Відділу.

Бенкет започатковано внесенням прапору, що його несла одна з перших членок Відділу Ірина Запаранюк, в супроводі голови Відділу Анни Кошикар та голови Ювілейного Комітету Теодозії Савицької. За ними ішли голова Централі СУА Іванна Рожанковська, голова Округи Південного Ню Йорку Дозя Кушнір та культ.-освітня референтка Відділу Ксеня Антипів. Співочий секстет „Кобза" із Вотервліту відспівав гимн Союзу Українок. Голова Ювілейного комітету Теодозія Савицька привітала присутніх та попросила о. Лукашевича поблагословити трапезу. Дальше програмою провадила Ксеня Антипів. Голова Відділу Анна Кошикар подала звіт із 25-літньої праці Відділу. Членка Ініціятивного комітету заснування 57-го Відділу СУА, Ярослава Томич подала історію Відділу. Відтак слідувало слово голови Централі СУА Іванни Рожанковської. Після того відбулося відзначення членок, що належать до Відділу від самого його заснування, цебто 25 років. Цими членками є: Володимира Величко, Осипа Гуцал, Ірина Запаранюк, Ольга Літинська, Наталія Лукашевич, Ольга Мельник, Ярослава Томич, Стефанія Чорна, Володимира Яцків і Олівія Яцковська.

У мистецькій частині виступив співочий секстет студенток „Кобза" із Вотервліту під управою Ярослава Кушніра, що відспівав ряд українських пісень, та баритон Володимир Літинський, який співав „Цвітка дрібная" Шашкевича/Матюка та „Богородице Діво" муз. Гнатишина. Акомпаньювала Марія Літинська, доня пана Володимира.

Під час бенкету представники організацій склали привіти, наспіло також багато письмових привітів.

На ці ювілейні святкування 57-го Відділу СУА прибуло багато представниць від довколишніх Відділів СУА — з Вотервліту, Трой, Коговзу, Сиракюз, Рочестеру, а навіть із далекого Боффало — Таня Душенко.

Всі членки 57-го Відділу СУА вклали багато праці і трудів для гідного відзначення цього 25-літнього Ювілею, а завдяки енергійному проводові голови Ювілейного Комітету Теодозії Савицької все пройшло незвичайно справно.

Ксеня Антипів

Добрий почин

По всім світі, де поселилися українці, існують табори, де виховують молодь в українськім дусі — вчать рідну мову, історію, традиції свого народу і т.д. Це нелегка справа, але це наш обов'язок — підготовляти собі зміну.

Багато українських громад мають свої власні оселі, і там легше провадити працю. На жаль, українська колонія у північній частині Каліфорнії жадної оселі не має і тому тяжко зорганізувати табір.

Тільки мала група Пласту під керівництвом п-і О. Сидорак виїздить щоліта до пластового табору.

Але зацікавленість табором не згасає. З ініціятиви Управи української православної парафії та підтримки екзекутиви і членів УККА (Відділ на північну Каліфорнію) зорганізовано спільний літній табір для української молоді.

Табір відбувся від 29-го серпня до 4-го вересня ц. р. у гористій і романтичній долині Напа (біля озера Береза). Ціль табору була, щоб познайомити й об'єднати українську молодь в одну родину.

Головним ініціятором і організатором табору був Леонід Лисенко. Комендантом табору була Іринка Маленко, Віра Шавлач — культурноосвітнім керівником, Тарас Бодрук — спортовим референтом. Інструктором гри на бандурі був Віктор Китастий та Роман Роточка.

Присутніх у таборі було 44 особи. Не дивлячись на спеку, табір вдався і пройшов з успіхом. Крім дозвілля, відбувалися лекції гри на бандурі, вивчення українських народних танців та пісень.

Під кінець табору, в п'ятницю увечорі, молодь дала коротенький концерт, який пройшов із великим успіхом і нагороджено гучними оплесками присутніх таборян (понад 200 осіб).

По концерті батьки і діти пішли до спільної ватри, де розважалися й співали веселих пісень. О год. 10-ій по молитві молодь пішла спати, а батьки ще довго сиділи біля вогнища — співали, жартували та любувалися білолицим місяцем, який вийшов із-за високої гори і освітлював усю долину.

У суботу в обід табір офіційно закінчився, і всі збиралися додому. Молодь була весела, щаслива і в піднесеному настрої; прощалася і вже тепер плянувала про табір на наступний рік.

М. Андріянів

Виступ співачки Марії Ясінської-Мурованої перед інтернаціональною публікою

Філядельфія. (О. Луцький). —Наша відома співачка — сопрано Марія Ясінська-Мурована із Вільмінґтону, Дел., коло Філядельфії, належить до тих українських солісток, що не тільки виступають на українських імпрезах перед своєю публікою, але й до тих, що поставили своїм головним завданням ширити славу української пісні серед різнонаціональної публіки.І це вона з повним успіхом і послідовно вже понад десять років сповнює своїми концертовими виступами, несучи чар української пісні поміж різнонаціональну публіку.

Марія Ясінська-Мурована, сопрано.

Черговим доказом цього був її надзвичайно вдалий виступ на концерті в неділю, 24-го жовтня 1976 р., яким „Дельта Омікрон Інтернешенел Мюзік Фратерніті" — Відділ „Зета-Псі" у Філядельфії відкрив свій цьогорічний концертовий сезон у залі „Арт Аллаєнс" при 251 Півд. 18-ій вулиці у Філядельфії. Марія Ясінська-Мурована була через останніх вісім років від 1968 до 1976 р. президентом Відділу „Зета-Псі" алюмніїв цього музичного братства (чи братського об'єднання).

Програму концерту виповнили виступи знаного з багатьох успішних виступів у ЗСА й Европі американського „Філядельфійського Тріо" в складі: Елізабет Келлер, піяно, Барбара Соніс, скрипка, та Дебора Рідер, челлльо, та сольові виступи нашої співачки сопрано Марії Ясінської-Мурованої, яка при фортепіяновому супроводі професійної акомпаньяторки, піяністки Оперної Компанії Доріс Колеман, відспівала у першій частині концерту три арії із опер „Ля Ґіоконда" А. Пончіеллі (арія самогубства), „Катарі, Катарі" („Невдячне серце"(С. Карділльо та передсмертну арію із 4-ої дії із опери „Мадам Баттерфляй" Г. Пуччіні. У другій частині концерту співачка виконала українські пісні — В. Грудіна „Царство лотоса й вина", Стеценка „Ти все любиш його" і „Як зоря вечірня" та С. Рахманінова „Весна іде", а в наддатку на вимогу захопленої публіки — Лисенка „Нічого, нічого". У виконанні своєї програми Марія Ясінська-Мурована виказала повноту свого милозвучного голосу, всю красу його шовково-ліричного тембру, упевнену динаміку звучання у високих позиціях, а надівсе стилеву інтерпретацію та дуже добру техніку, так, що добірна публіка, переважно не-українці, на жаль, української публіки було не більше десять осіб, виявила своє захоплення виступом нашої співачки оваційними оплесками.

„Філядельфійське Тріо" в складі трьох молодих жіночих професіоналісток, які закінчивши вищі музичні студії є членами філядельфійської Фільгармонії та викладачами музики у музичних вищих школах, а це Елізабет Келлер, піяно, Барбари Соніс, скрипка, та Дебори Рідер, челло, від часу свого оснування у 1971 р. відбуло ряд своїх успішних виступів у ЗСА та Европі (Англія, Німеччина, Австрія), одержуючи суперлятивні оцінки музичних рецензентів. Вони захопили публіку своїм знаменитим, повним тепла й душі та гармонійної чистоти й нюансової делікатности виконанням творів Моцарта Тріо у Е-Дур, К. 542 і Вілля Лобос, Тріо ч. 2 (1915).

На марґінесі концертового виступу Марії Ясінської-Мурованої слід згадати, що вона закінчила музичні студії у 1968 р. у Філядельфійській Музичній Академії бакалярeатом із вислідом „Сумма кум лявде", у 1970 р. здобула ступінь „майстра" із музики із кляси світової слави Мадам Лючії Альбанезе, у 1971 р. закінчила драматичні студії під орудою директора опери маестра Бориса Голдовського. Вона є артистичним членом „Матіне-Музичного Клюбу" у Філядельфії, Пенсильвенійської Оперної Компанії та Інтернаціонального Музичного Братського Об'єднання, сповняючи обов'язки президента його Відділу „Зета-Псі" у Філядельфії через вісім років, від 1968 до 1976 року. Під сучасну пору викладає спів у Філядельфійській Музичній Академії.

Із її виступів на сцені слід згадати її часті виступи у головних ролях в операх „Кавалерія Рустікана", „Паяци", „Фавст", „Травіята", „Отелльо", „Тоска" та інших, що їх організувала Пенсильвенійська Оперна Кампанія. Вона співала із Філядельфійською Симфонічною Оркестрою у її поїздках по ЗСА, а в останньому часі концертувала також на кораблі Леонарда Да-Вінчі у його крузо по Карабійських островах.

Марія Ясінська-Мурована виступала часто також на українських імпрезах, останньо на ювілеї 25-ліття Марійської Дружини у Філядельфії.

Її репертуар обіймає твори багатьох українських композиторів, але її улюбленим композитором є проф. Володимир Грудін, який, між іншим, присвятив їй деякі свої вокальні твори, наприклад „Мімоза" та „Ти не прийшов у вечірній час".

Співачка Марія Ясінська-Мурована виступила на концерті з нагоди Листопадових Роковин у Вільмінґтоні, Дел., недалеко Філядельфії, який з рамени Відділу УККА у Вільмінґтоні під проводом його голови д-ра Олега Слюзара відбувся в неділю, 14-го листопада, ц. р., о год. 3-ій по пол. у Вільмінґтонській Музичній Школі.

Олександер Луцький

ЕКСПОНАТИ МУЗЕЮ СУА НА ТЕЛЕБАЧЕННІ

Ню Йорк. — Кольорові прозірки деяких експонатів Українського Музею Союзу Українок в Ню Йорку будуть показані на телевізійній станції WPIX (канал ч. 11) в неділю і понеділок, 21 і 22 листопада. Український Музей, що його офіційно відкрито тут минулого місяця виставкою українського народного мистецтва, викликає щораз то більше зацікавлення в неукраїнських кругах, що й віддзеркалює високий відсоток неукраїнських відвідувачів.

Станція WPIX покаже деякі прозірки експонатів під час програм „Ню Йорк, Н.Й." в неділю, 21-го листопада, від год. 12-ої до 1-ої вночі. В понеділок, 22-го листопада, ця програма буде повторена від год. 1-ої до 2-ої по полудні.

СХІДНЯ ПОЛІТИКА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

обряду, яку Москва знищила не тільки в Західній Україні, але і в Закарпатській Україні та Румунії. Він твердить, що лиш в Мадярщині уряд дозволив католикам східнього обряду продовжувати свою діяльність і ідентичність.

Автор згадує про виступ митрополита Максима Германюка, який на II-му Вселенському Соборі 20-го жовтня 1962 року заговорив в обороні переслідуваної Української Католицької Церкви в Україні. Його виступ не подобався запрошеним представникам московської православної церкви, які брали участь у Вселенському Соборі.

Вкінці далі читаємо, як Митрополит Шептицький іменував своїм наслідником львівського єпископа Йосифа Сліпого, та ліквідацію большевиками Української Католицької Церкви в Західній Україні. Штеле описує, як дійшло до звільнення Первоієрарха УКЦ кардинала Йосифа, якого після 17-річного перебування в концтаборах на інтервенцію Папи Івана XXIII й президента Америки Джона Кеннеді Хрущов погодився звільнити.

Хрущов заявив, що „сподівається, що звільнення Сліпого не буде вживане на шкоду інтересів СССР". („Сліпий проте, не хотів ніякої ласки і не хотів залишити свій край").

Там далі читаємо, що Митрополит Сліпий, виїжджаючи з Москви, мав одне прохання, щоб в дорозі до Риму дозволено йому попрощатись з його митрополичим осідком, Львовом. Його поінформували, що поспішний поїзд буде переїжджати через Львів, і він зможе попрощадись зі Львовом з вікна поїзду.

Штеле подає статистику католиків у комуністичних державах, яких у Східній Европі є 70 мільйонів. Їх держави мають наладнані стосунки з апостольською столицею. Свою працю він закінчує цитатою німецького математика й філософа Лайбніца, що „Теперішній час є перевантажений минувшиною і подіями, що прийдуть в майбутньому".

На протязі 50-річної комуністичної боротьби з церквою їм не вдалося її знищити, бо апостольська столиця і католицька церква є в 40 разів старшою від ленінської СССР, твердить Штеле.

Із змісту цієї праці наглядно видно, що відносно поширення католицької віри на Сході Европи було три напрямки: перший — це латинізація українських земель польськими єзуїтами; другий — це Українська Католицька Церква східнього обряду; та третій — це політика Ватикану на чолі із „Руссікум", в якому під цю пору є два теологи із СССР. Свою працю на українських землях виконував Митрополит Андрей Шептицький за згодою і благословенням апостольської столиці. він найкраще знав потреби Сходу Европи, а головно — свого українського народу, для якого посвятив ціле своє життя.

Коли 1-го листопада 1944 року перестало бити серце Великого Митрополита, то на вічний спочинок відпроваджували Його „не тільки єпископи латинського й східнього обрядів, 150 священиків, 200 теологів і десятки тисяч вірних, а також були представники совєтського уряду, яких репрезентував секретар української партії, відомий Нікіта Хрущов", — пише автор цієї цікавої книги.

Замість квітів на свіжу могилу

Бл. п.

Д-р БОГДАНИ САЛАБАН-ГЕЙНС

з дому СТАВНИЧА, в пам'ять Покійної Землячки на Українську Енциклопедію в Сарсель, Франція пожертви складають такі жертводавці:

Стефанія Залітач	$ 25.00
Марія і Мирон Масюк	25.00
Софія Годованець	20.00
Ірена і Олександер Траска	20.00
Марія і Іван Харамбура	20.00
Олена Харамбура	20.00
Теодора і Роман Бриттан	15.00
Ірена і Ярослав Масюк	15.00
Володимир Барагура	10.00
Стефанія і Петро Віжок	10.00
Йоанна і Мирослав Гентош	10.00
Олена і Стефан Гіба	10.00
Марія Залітач	10.00
Мирослава і Іван Когут	10.00
Марія і Володимир Кульба	10.00
Олена Масюк	10.00
Ольга Рудницька	10.00
Марія Їархаліс	10.00
Разом:	$ 260.00

13-ий Курінь УПС „Дубова Кора"

ділиться сумною вісткою із своїми Членами та Українським Громадянством, що 16-го листопада 1976 року у Мюнхені відійшов на Вічну Ватру Член-Основник нашого Куреня, Голова Краєвої Булави УПС в Німеччині,

ПЛАСТУН СЕНІОР КЕРІВНИЦТВА

св. п.

Проф. Д-р ВАСИЛЬ ПЛЮЩ

ПОХОРОНИ відбудуться на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВЕРХОВІТТЯ ДУБОВОЇ КОРИ

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЦЕНИ (ОМУС) повідомляє, що:

Посвячення Нагробного Каменя

НА МОГИЛІ

сл. п.

БОГДАНА ПАЗДРІЯ

актора і режисера українських театрів

відбудеться

дня 27-го листопада 1976 року

на цвинтарі Пречистої Діви Марії на Факс Чейсі — Філядельфія о год. 1:30 по пол.

Посвячення довершить о. совітник ВАСИЛЬ ГОЛОВІНСЬКИЙ парох церкви Царя Христа

До участи у посвяченні, Управа Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС і Комісія Побудови Пам'ятника запрошує друзів, акторів та все українське громадянство.

За Комісію Побудови Пам'ятника:
Микола Кульчицький — голова
Марія Степова-Каплан — член
Ярослав Шкот-Гудакевич — член

В. МАРЧЕНКО ДОКОРЯЄ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

торія української літератури", та інших. Мати Валерія Марченка — викладач української мови і літератури Київського педагогічного інституту, член КПСС з 1960 року. Валерій був комсомольцем.

У самвидавному документі, що курсує в Україні, говориться про В. Марченка, що „він був арештований органами КДБ 25 червня 1973 року. Його обвинувачували за ст. 62 ч. І КК УССР та за ст. 63 ч. І КК Азербайджанської ССР. 29 грудня 1973 року судовою колегією в кримінальних справах Київського обласного суду (у відкритому засіданні) він був засуджений на шість років позбавлення волі у виправно-трудовій колонії суворого режиму та на два роки заслання... Йому інкриміновано написання трьох робіт в 1971 році — „Страшний якийсь тягар" (обсягом 9 стор. рукописного тексту) та в 1973 році — „Київський діялог" (15 стор. машинописного тексту), які ніколи і ніде не були опубліковані. Хоча перша, власне, була чернеткою, до другої, суд однаково розглядав їх як різні. Суд кваліфікував ці роботи як „документи антисовєтського та націоналістичного змісту", але жоден із свідків, які бачили їх на власні очі, переглядали, чи читали їх (таких усього було шість осіб) не могли переказати змісту, а п'ятеро з них не вбачали в них нічого антисовєтського чи націоналістичного".

Ще на волі В. Марченко важко захворів на нирки. Його здоров'я в таборі дуже погіршилося, але таборові лікарі відмовляють йому в лікуванні. Його й надалі заставляють виконувати норму шиття мішків, а коли він неспроможний це робити, його карають.

7 липня 1976 року до Марченка приїжджала на побачення його мати. З важким трудом вона дісталася до станції Чусовая, до табору ч. 35. Але тут їй заявили, що побачення відбудеться в таборі ч. 36, пос. Кучіно. З табору ч. 35 до табору ч. 36 є 100 км. Валерія везли туди у „ворошці". До залізної клітки, в якій був Марченко, продіставався газ з авта, але вартівниця закрила віконце і відмовилася його відкрити на прохання Марченка. Йому відповіли: „Тебе треба розкачати і викинути..." Коли мати Марченка розповіла про це майорові Мікову, він заявив, що її син, мовляв, говорить неправду... „Конвоєри, всі комсомольці, і так поступати не могли".

Під час обшуку в матері Марченка сконфіскували 120 карбованців, під претекстом, що, мовляв, вона хотіла передати гроші синові. А обшук відбувся 18 годин після побачення, яке тривало 48 годин.

В грудневому числі „Сучасности" появиться обширний матеріял про В. Марченка, як співавтора „Таборової антології" і деякі його переклади з американських та англійських письменників.

Відкритий лист до Вальтера Гайновського та Ґергарда Шеймана, журналістів із НДР

Ґутен таґ, камаради журналісти! Я пишу до Вас вдруге, ймучи віру, що доля зласкавиться цього розу — і мій лист досягне адресата. Так нестерпно говорити, бути непочутим і каратися. Мали бо слушність древні: Vixi et animam legavi. Із змістом Вашої книжки „Операція мовчання" я познайомився завдяки численним публікаціям у совєтській періодиці. Знаю, що зображенню багатострадального Чіле Ви присвятили не тільки перо, а й кінокамеру. Обурено та дуже кваліфіковано розповідаєте про злочини хунти, поневіряння та злидні простого люду, муки в'язнів концтаборів. Останнє, власне, спонукало мене сісти за листа до Вас. Не буду торкатися чілійської проблеми широко, оскільки супеpечка, який суспільно-політичний устрій кращий, навряд що внесе у встановлення істини. Впадати в розлогі дебати стосовно шляхів розвитку країни під орудою Альєнде справді невдячно. На що марксисти мастаки, то це — малювати повітряні замки. Відзначу, проте, що мені слова А. Піночета: „Краще нехай в нас згине 30 тисяч, аніж мільйон за три роки" — промовляють вельми багато.

Але повернемось до побуту чілійських політв'язнів. Як особа компетентна (ось уже три роки перебуваю у ВТУ ВС-389/35) можу порівнювати, де терор та знущання насправді, де права людини порушуться (я хибно скомпонував речення — людині права непотрібні там, де в неї забирають життя).

Про все це я й написав статтю обсягом понад пів друкованого аркуша. Та, хоч серед нас поети, музики, малярі, ми не спимо на трояндах — під час чергового обшуку її було вилучено. Мені, далебі, до втрати не звикати, проте бажав би, якби з моїм матеріялом Ви ознайомились особисто. Та чому лише з моїм одним? Після такого мальовничого опису Вашої журналістичної вправности — і ошукали Піночета, проникли в Чакубуке, взяли інтерв'ю у в'язнів — не виникає сумнівів, що Вам під силу потрапити й на Урал. А чому б і справді Вам не з'їздити до СССР? Візьміть інтерв'ю в нашого наудільйо, в управлінні, якщо він там, можете побалакати з генералом Громовим, який пам'ятний багатьом моїм співв'язням від першої зустрічі — коли вітав етап прибулих й під його ногами харчав, спливаючи кров'ю зек, (один) із сімох власноручно застрілених ним-керівником режиму та справедливости; відтак круїз (подорож. — прим. ред.) по-московському варіянту комунізму аж до мого концтабору.

Але тяженька то буде штука. 58-річна історія совєтських концтаборів не знала прецеденту відвідин із іноземцями. Лише в ролі без посереднього учасника, лише в цій ролі. І все ж таки я сподіваюся на зустріч. А на той випадок, щоб наша розмова була предметною, пропоную кілька запитань.

1. Віднайдіть бодай єдину країну на нашій планеті, де ув'язнено поета, наголошую, поета, а не політичного діяча, який у хвилі резиґнації, виливає душу, римуючи рядки. Поета, який, знехтувавши посадою, премією, псевдославою, заради служби світлонепорочній Правді, дістав у винагороду вінок із колючого дроту.

2. Назвіть мені століття, суспільно-політичну формацію, партію, або навіть звироднілого одинака-садиста, що утримували б в ув'язненні 25 років людину? В якій країні світу взагалі зараз перебувають у концтаборі жінки політв'язнів?

3. У своїй книжці Ви часто проводите аналогії між Чіле та фашистською Німеччиною. Вочевидь, Ви добре обізнані з пенітенціярним режимом Третього Райху. Отож, прошу з'ясувати: в концтаборах якого диктаторського режиму нашого часу запроваджено примусову працю? Де ще, крім Совєтського Союзу, вимагають роботи, практично не оплачуючи її? В Чіле, як Ви самі зволили спостерегти, з поту і крові нещасних, хунта капіталу не наживає.

4. І останнє. Нормальна людина, звісно, може вдарити, в ефекті забити. Прийнято вважати, що коли садист дістає задоволення від мук собі подібного — це садист, злочинець. Так званий режим перевиховання у концтаборах СССР цілком ґрунтується на катуванні голодом і холодом. Будьте ласкаві, вкажіть країну, де була б законодавчо оформлена сума на харчування політв'язня в 12 совєтських карбованців на місяць. Не треба мати юлузду Соломона, аби збагнути, що коли працюєш за вола, харчуєшся міркою горобця, то ноги можна випростати. Мовкінь (нечітке) кількість загиблих у концтаборах фашистівської Німеччини широко відома. Нехай же Ваші товариші за клясою в Москві сповістять цифру знищених ними у своїх виправно-трудових установах.

На моє тверде переконання, з відповідями на ці питання, нашій розмові не буде бракувати предметности. Принаймні не нагадуватиме схолястичних діялогів дискутантів середньовіччя: чия віра ліпша! І ще одне. Я ніяк не для красного слівця посилався на древніх на початку листа. Засуджений (завважте, колеґи, не за вбивство, не за створення протиурядової організації) лише за виявлення власної думки, свободу тієї самої думки, яку Ви так палко обстоюєте для чілійських комуністів і за яку Ваші єдиновірні покарали мене 8 роками ув'язнення. І все ж слово можна перемогти лише словом. Тому, давайте дискутувати.

Цього листа я вже був закінчив, а тут нові обставини. Я, як пам'ятаєте, людина підневільна. Отже, щойно мене викликав ляйтенант Хромов і пояснив, що у зв'язку із систематичним недовиконуванням норми виробітку, адміністрація рішила покарати мене. В результаті маю решту (нечітке) большевицького пекла. Вологі камери льохів у російську зиму помножете на зіпсутий харч вартістю дев'ять карбованців місячно — Владімірська тюрма — відплата за небажання стати таким, як Ви. Далебі, Ваші співвітчизняники доби Гітлера виглядали чеснішими, коли спалювали в крематоріях й не насолоджувалися тортурами, голодим, продовженим на роки.

Для порівняння. Дуже радянське. Значить, відмінне.

Валерій Марченко.

КОНЦЕРТ ХОРУ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

чости в сьогоднішній Україні. Але знаємо: справжнє мистецтво виявляє себе не раз всупереч диктаторові полохливого розсудку, підкоряючись єдино велінню серця.

Значуща, глибока змістом і музикальністю пісня „Степом, степом"; по-мистецьки доніс її до авдиторії хор „Дніпро". А ляйтмотив „мати, мати стала коло хати...", що його віддала з межовою експресією у сопрановім сольо Кіра Цареградська, ще довго звучатиме у вухах слухачів.

Пісню „Карпатські січовики" ми чули багато разів, найперше у виконанні Капелі бандуристів під орудою Гр. Китастого. І все ж і цього разу вона нас зворушила: так міцно злиті в ній дібрані слова Яр Славутича і мелодія Гр. Китастого, так емоційно наснажує слухача ця пісня героїчного чину Срібної Землі! Супровід бандур — чотири молоденькі бандуристки місцевої філії ОДУМ-у, збільшував урочистість і глибину звучання, будив асоціяції з грою-співом наших давніх кобзарів. Тут до речі згадати, що ці ж бандуристки своїм супроводом прислужилися і при виконанні грайливої „Сусідки", муз. Яциневича, що так дуже сподобалась слухачам.

За браком місця не можемо зупинятися на кожній пісні цього розділу (адже їх було 10), лише до згаданих вище хочемо додати ще народню пісню „Весняний шум", оброб. А. Авдієвського, — ду[illegible] рашну" різноманітністю [illegible] текст і мелодія кожного разу [illegible] зрослися"! Гарна річ у репертуарі „Дніпра" і гарна точка в концерті 24-го жовтня. Слід сказати, що всю програму заля сприймала дуже прихильно, а подекуди просто захоплено. По виконанні „Коломийки", як наддатку, заля посилено вимагала її повторити. Але диригент М. Бринь, сердечно дякуючи, не вдоволив прохання залі: адже програма концерту була велика, і хористи мусіли відпочити.

На закінчення хочемо сказати, що такий концерт вартий більшої уваги, чим та, яка йому присвятила українська громада Твин Сіті. Адже вона досить численна і могла б виповнити і просторішу залю, ніж заля Публічної бібліотеки. А тим часом і в ній помітні були порожні крісла.

НА ПОРОЗІ 21-го СТОРІЧЧА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

на далеку відстань та в той спосіб контролювати революційні пориви й злочинні задуми одиниць і цілих груп.

Як доказав останній скандал Вотерґейту, електронна технологія може сьогодні контролювати кожне слово людини та в той спосіб стежити за його вчинками і задумами. Крім електронної технології запряжено до праці також фармакологію, що продукує всякого роду „драґи": правди, турботи, приємности тощо. Нові методи, що їх стосують в переслухуванні ув'язнених, дозволяють видобути від них сьогодні правдиві зізнання легше і краще за всі середньовічні тортури. Можливо, що в майбутності ця технологія буде також доступна та матиме змогу перед нею оборонитися. Але покищо існують вже провісники тих метод та засобів, проти яких остерігали нас автори наукової фантастики. І світ Року 1984" — не тільки можливість, — він вже гряде.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛИНА ІВАНЮК, членка УНС. Відд. ч. 290 Сестрицтва НЗПДМ. в Балтимор, Куртіс Бей, померла 1-го жовтня 1976 р. на 76-му році життя. Покійна народилася в Зарванці. Зах. Україна. Стала членкою УНС в 1933 році. Полишила в смутку сестер Марію в Балтиморі та Катерину і Ірину в Україні, дочку Мрію і зятя Івана та шість внуків. Похорон відбувся 4 жовтня на цвинтарі Голі Крос в Балтиморі, Мд.

Вічна Й Пам'ять!
Управа Відділу

НАДІЯ МАРІЯ з ПЕТРИКІВ ОНИШКЕВИЧ, членка УНС Відд. ч. 184 Т-ва „Верховина" в Ню Йорку, померля 28-го жовтня 1976 р. проживши 70 років. Покійна народилася в Комарні, Україна. Стала членкою УНСоюзу в 1950 році. Полишила в смутку чоловіка Володимира, сина Любомира з дружиною Лярисою, внуків Всеволода, Бояна та Ладу, сестру Евгенію, сестрінку Лесю з чоловіком Орестом і близчу й дальшу рідню. Похорон відбувся у суботу 30 жовтня на українському цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку.

Вічна ЇЙ Пам'ять!
Богдан Ластовецький, секретар Відділу.

ЙОСИФА БІЛЕЦЬКА, членка УНС Відд. ч. 221 Т-ва св. Стефана в Чікаґо, померла 16 жовтня 1976 р. на 79-му році життя. Покійна народилася в Західн. Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1958 році. Полишила в смутку дочку Анастазію, зятя Михайла та внуків Христю і Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі св. Николая в Чікаґо.

Вічна ЇЙ Пам'ять!
Мих. Карачевський, секр. Від.

ДМИТРО НИКОЛЕНКО, член УНС Відд. ч. 238 Т-ва ім. Євгена Коновальця в Бостон, помер 9-го вересня 1976 р. на 77-му році життя. Покійний народився в м. Жаботин, в Україні. Став членом УНСоюзу в 1951 році. Полишив в смутку дружину Ніну, дочку Людмилу з чоловіком Петром. Похорон відбувся на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Ремек, секр. Від.

КОНСТАНТИН ЛИПКА, член УНС Відд. ч. 206 Т-ва Запорозька Січ в Вунсокет, Р. А., помер 13 жовтня 1976 р. на 83-му році життя. Покійний народився в Розешка, Україна. Став членом УНСоюзу в 1926 році Полишив в ла, дочок Йозефіну, Анну і смутку синів Якова і Михайла, Марію, 18 внуків та 3 правнуки. Похорон відбувся 16-го жовтня на православному цвинтарі св. Михаїла в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

АННА М. ВИНАРСЬКА, членка УНС Відд. ч. 481 Т-ва ім. Івана Франка в Карнеґі, померла 3-го жовтня 1976 р. на 77-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1950 році. Полишила в смутку дітей: Роза, Марія, Михаїл і Міддред. Похорон відбувся 6-го жовтня на цвинтарі укр. кат. церкви Пресв. Тройці в Карнеґі.

Вічна ЇЙ Пам'ять!
Секретар Відділу

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ 21 ЛИСТОПАДА 1976 Р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні Збори Товариства ім. Тараса Шевченка, Відд. ч. 64, відбудуться о год. 2-ій пополудні точно у Вінярського. Просимо всіх на збори.

УПРАВА

ТРЕНТОН, Н.Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Від. 245 відбудуться о 2-ій год. по обіді, в залі УНД при 479 Jeremiah Avenue. Просимо членів прибути.

Голова — М. Голінко
Секр. — М. Мартиненко

УКРАЇНЦІ! НАШИМ СТРЕМЛІННЯМ Є, ЩОБ КОЖЕН УКРАЇНЕЦЬ - УКРАЇНКА АМЕРИКИ Й КАНАДИ СТАЛИ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В АМЕРИЦІ.

ЧИ ВИ ВЖЕ НАЛЕЖИТЕ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ???

ТАРЗАН: Ч. 5659 — Постріли!

Маю два вибори: остатися тут і згинути від куль, або охоронити себе від них панцерною плитою... і все одно бути застріленим!

А може вони мене не помітять...

Таки завважили!!!

Парафразуючи стару пословицю: ця ситуація — то неначе „з полум'я та у вогонь"!!!